

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри публічного
адміністрування у сфері
цивільного захисту

(підпис) Сергій МАЙСТРО
"27" серпня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки»

циклу вибіркової (обов'язкової) підготовки
за третім рівнем вищої освіти (доктор філософії)
галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
за освітньо-професійними програмами «Публічне управління та
адміністрування у сфері цивільної безпеки»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою публічного адміністрування у сфері цивільного захисту на:

2019-2020 навчальний рік   Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Перезатверджено. Начальник кафедри ПАСЦЗ _____ Сергій МАЙСТРО
(підпис)

20__-20__ навчальний рік   Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПАСЦЗ _____ Сергій МАЙСТРО
(підпис)

20__-20__ навчальний рік   Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2019 рік

1. Анотація

Навчальна дисципліна «Публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки» забезпечує формування цілісних (системних) знань відносно публічного управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки. Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки» сприяють розвитку професійного мислення в здобувачів вищої освіти. Враховуючи той факт, що рівень безпеки визначається ймовірністю проявів небезпеки, значна увага приділяється задачам управління у сфері екологічної безпеки та функціям органів державної влади у цій сфері. Акцентується увага на визначенні умов та з'ясуванні закономірностей формування екологічної безпеки. Навчальна дисципліна знайомить майбутніх фахівців з правами громадян на екологічно безпечні умови життєдіяльності. Розглядаються міжнародні аспекти екобезпеки, екостратегії людства тощо. Вони допомагають оцінити результати дослідження, підвищують надійність висновків, дають підстави для теоретичних узагальнень.

Даний курс передбачає формування ґрунтовних знань щодо теоретичних та практичних засад публічного управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки. Ефективне засвоєння дисципліни ґрунтується на знанні понятійно-термінологічного апарату, умов та чинників формування екологічної небезпеки, шляхів та засобів зниження або запобігання негативного впливу на людину і довкілля, соціально-економічні аспекти проблеми.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Мороз Володимир Михайлович, професор кафедри публічного адміністрування у сфері цивільного захисту, д.держ.упр, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, Робочий номер телефону – 707-18-02.
E-mail	moroz32@rambler.ru
Наукові інтереси*	- механізми державного управління розвитком трудового потенціалу; - механізми державного управління безпекою; - політика держави в системі управління ризиками регіонального рівня;

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на

сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 5 Навчально-науково-виробничого центру НУЦЗУ. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: кадрова політика і державна служба, теорія та історія державного управління, організаційно-правові засади державного управління.

Постреквізити: державна безпека в контексті політики європейської інтеграції, методика викладання у вищій школі, технологія підготовки та захисту дисертації.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни: є формування та розвиток професійної кваліфікації слухачів на підставі надання систематизованих знань щодо забезпечення екологічної безпеки в Україні, вироблення навичок застосування основних методів реалізації державного управління у цій сфері.

Основні завдання вивчення дисципліни:

– одержати знання з теоретичних засад забезпечення екологічної безпеки, становлення та розвитку системи публічного адміністрування в Україні;

– засвоїти функції та повноваження органів публічної влади у цій сфері;

– опанувати форми та методи публічного управління для аналізу та вирішення проблем в екологічній сфері;

– здобути навички діяльності державних службовців місцевих органів виконавчої влади та посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо реалізації їх функцій, повноважень і завдань у сфері забезпечення екологічної безпеки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки» здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

– методологію забезпечення екологічної безпеки: основні категорії понятійного апарату, закони, закономірності та принципи;

– механізми формування й реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки;

– сучасні підходи до забезпечення екологічної безпеки.

уміння:

– розробляти пропозиції щодо вдосконалення чинної нормативно-

правової бази у сфері екологічної безпеки;

– формулювати практичні рекомендації органам державної влади й місцевого самоврядування щодо покращання екологічної ситуації;

– визначати пріоритетні напрями та методи реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки;

комунікація:

– вміння використовувати наукову інформацію щодо екологічної безпеки, отриману в результаті наукового пізнання;

– поширювати наукову інформацію в часі та просторі певними каналами, засобами, методами через наукову комунікацію, тобто обмін науковою інформацією (ідеями, знаннями, повідомленнями), пов'язаною з екологічною безпекою у освітньо-науковому середовищі;

автономія та відповідальність:

– набуття самостійності в науковій діяльності майбутніх докторів філософії, спрямованої на формування та вдосконалення набутих компетенцій;

– розвиток навичок та вмінь здійснювати самостійну наукову діяльність, яка спрямована на розвиток автономії та відповідальності за власні результати досліджень.

Повинні бути сформовані наступні *компетентності*:

– здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями формування екологічної безпеки на глобальному, загальнодержавному, регіональному, місцевому рівнях;

– здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення державного управління у сфері екологічної безпеки.

Результати навчання:

- здатність працювати автономно, нести відповідальність за достовірність озвученої інформації.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	1-й	1-й
Семестр	1-й	1-й
Обсяг кредитів ЄКТС	5	5
Загальна кількість годин	150 год.	150 год.
Лекції	34 год.	28 год.
Практичні, семінарські	38 год.	2 год.
Лабораторні	0 год.	0 год.
Самостійна робота	78 год.	120 год.
Вид підсумкового контролю	залік	залік

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
1 семестр (15 тижнів)		
1	Тема 1. Основні проблеми у сфері екології. 1.1. Сучасний розвиток техносфери. 1.2. Філософсько-екологічна методологія. 1.3. Концепція сталого розвитку (Sustainable Development).	Лек. – 2 год. Сем. – 4 год. СР – 7 год.
2-3	Тема 2. Екологічна безпека: сутність, види, значення. 2.1. Фактори екологічної небезпеки. 2.2. Сутність екологічної безпеки. 2.3. Основні екологічні закони. 2.4. Методи екологічних досліджень	Лек. – 4 год. Сем. – 2 год. СР – 7 год.
4	Тема 3. Моніторинг екологічної ситуації. 3.1. Екологічний моніторинг та його методи. 3.2. Система екологічної інформації. 3.3. Зміст та різновиди екологічного моніторингу	Лек. – 2 год. Сем – 4 год. СР – 8 год.
5-6	Тема 4. Оцінка результатів природоохоронних заходів. 4.1. Оцінка ефективності природоохоронної діяльності. 4.2. Методи оцінки ефективності природовикористання у різних сферах діяльності	Лек. – 4 год. Сем. – 4 год. СР – 8 год.
7-8	Тема 5. Екологічна політика держави. 5.1. Екологічне право України. 5.2. Загальна характеристика екологічного законодавства України.	Лек. – 4 год. Сем. – 4 год. СР – 8 год.
9-10	Тема 6. Забезпечення реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки. 6.1. Організація служби охорони природи в Україні. 6.2. Система екологічних стандартів і норм. 6.3. Екологічне ліцензування та паспортизація. 6.4. Екологічний менеджмент.	Лек. – 4 год. Сем. – 4 год. СР – 8 год
11	Тема 7. Механізми реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки.	Лек. – 4 год. Сем. – 4 год.

	7.1. Адміністративний механізм реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки. 7.2. Економічний механізм реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки. 7.3. Соціально-психологічний механізм реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки	СР – 8 год
12	Тема 8. Міжнародне співробітництво у вирішенні проблеми зміни клімату. 8.1. Концепція сталого розвитку. 8.2. Проблеми ратифікації Кіотського протоколу. 8.3. Механізм чистого розвитку.	Лек. – 4 год. Сем – 4 год. СР – 8 год
13	Тема 9. Заходи з покращання стану екології. 9.1. Заходи захисту стану атмосфери. 9.2. Світові та вітчизняні водоресурси.	Лек. – 2 год. Сем – 4 год. СР – 8 год
14-15	Тема 10. Забезпечення збереження живої природи 10.1. Причини розростання екологічної кризи. 10.2. Заповідна справа в Україні. 10.3. Основні проблеми соціально-економічного розвитку України та їх екологічні наслідки.	Лек. – 4 год. Сем – 4 год. СР – 8 год
Всього		150 годин

Примітка: Лек. – лекція; Сем. – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Бойчук Л.Д., Соломенко Е.М., Бугай О.В. Екологія і охорона навколишнього середовища: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2003. 284 с.
2. Васюта О. А. Проблеми екологічної стратегії України в контексті глобального розвитку. Тернопіль: Гал-Друк, 2001. 600 с.
3. Екологічна безпека держави: державно-управлінський вимір: монографія / [кол. авт.]. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2016. 243 с.
4. Екологічне право України. Навчальний посібник. 2-е вид., доп. та перероб. / Л. О. Бондар, В. В. Курзова. Київ: Бурун Книга, 2008. 368 с.
5. Заверуха Н. М., Серебряков В.В., Скиба Ю.А. Основи екології. Київ: Каравела, 2006. 300 с.
6. Зеркалов Д. В. Екологічна безпека та охорона довкілля: монографія. Київ: Основа, 2012. 517 с.
7. Зіновчук Н.В. Екологічна політика в АПК: економічний аспект. Львів: ННВК АТБ, 2007. 394 с.
8. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. Суми: Університетська книга, 2006. 367 с.
9. Мельник Л.Г., Шапочка М.К. Основи екології. Екологічна економіка та

управління природокористуванням: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2006. С. 516–550.

10. Основи екології / Т. Є. Царик, В. В. Файфура. Тернопіль, 2009. 131 с.

Допоміжна.

1. Андрейцев В.І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики: монографія. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2011. 373 с.

2. Барбашова Н. В. Правове забезпечення екологічної безпеки в процесі господарської діяльності: автореф. дис. ... к.ю.н.: спец. 12.00.06 "Юридична психологія". Київ, 1999. 18 с.

3. Бахарев В. С. Екологічна безпека регіону в умовах техногенного пилового забруднення атмосферного повітря: автореф. дис. ... к.т.н.: спец. 21.06.01 "Екологічна безпека". Львів, 2006. 20 с.

4. Бутко О. В. Екологічна безпека геологічного середовища у зв'язку із розвитком зсувних процесів (на прикладі Харківської області): автореф. дис. ... к.т.н.: спец. 21.06.01 "Екологічна безпека". Київ, 2009. 16 с.

5. Бухкало С. И. Екологічна безпека як складова концепції утилізації відходів для комплексних підприємств енергетичного міксу // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". (Серія "Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів"). 2014. № 49. С. 42–56.

6. Василенко С. Л. Екологічна безпека систем водопостачання міст: методологія вивчення та управління: автореф. дис. ... д.т.н.: спец. 21.06.01. Харків, 2007. 36 с.

7. Генік В. М., Кирильчук Ю. Ф. Екологічна безпека повсякденної діяльності військ // Науковий вісник НЛТУ України. 2015. Вип. 25.9. С. 139–144.

8. Герещун Г. М. Екологічна безпека урбанізованих територій в умовах техногенної трансформації атмосферних опадів // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. 2014. № 4. С. 13–17.

9. Государственное управление (организационно-функциональные вопросы): учебное пособие / Г. В. Атаманчук. Москва: Экономика, 2000. 302 с.

10. Государственное управление экономическими и социальными процессами: учебное пособие / Б. А. Райсберг. Москва: ИНФРА-М, 2005. 384 с.

11. Гошовський В. С. Екологічна безпека техноприродних геосистем адміністративних областей (на прикладі Львівської області): автореф. дис. ... к.т.н.: спец. 21.06.01 "Екологічна безпека". Івано-Франківськ, 2008. 16 с.

12. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. 4-те вид., випр. / Л. І. Дідківська, Л. С. Головка. Київ: Знання, 2004. 213 с.

13. Державне регулювання економіки: навчальний посібник / [кол. авт.]. Вид. 2-ге, допрац. і доп. Київ: Вид-во КНЕУ, 2005. 440 с.

14. Державне регулювання економіки: підручник / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. Київ: Знання, 2008. 398 с.

15. Державне управління і менеджмент: навчальний посібник / [кол. авт.]; за заг. ред. Г. С. Одінцової. Харків: Вид-во ХарРІ УАДУ, 2002. 492 с.

16. Державне управління: навчальний посібник / [кол. авт.]; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Київ: Знання-Прес, 2003. 343 с.
17. Іванова Т. В. Екологічна безпека як складова системи державного регулювання природокористування // Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 1. С. 104–107.
18. Ковалевська Ю. С. Державне управління процесами забезпечення екологічної безпеки в Україні: автореф. дис. ... к.держ.упр.: спец. 25.00.02 "Механізми державного управління". Донецьк, 2009. 22 с.
19. Колєнов О. М. Формування та реалізація державної екологічної політики України: автореф. дис. к.держ.упр.: спец. 25.00.02 "Механізми державного управління". Харків, 2014. 20 с.
20. Лагутін В. М. Екологічна безпека регіону: методи та засоби її забезпечення в умовах виникнення екстремальних ситуацій у навколишньому середовищі: автореф. дис. к.т.н.: спец. 21.06.01 "Екологічна безпека". Харків, 2004. 20 с.
21. Лазаренко В. А. Адміністративно-правове регулювання екологічної безпеки в Україні: автореф. дис. к.ю.н.: спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право". Київ, 2010. 20 с.
22. Лазор О. Я. Адміністративно-правові засади державного управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: автореф. дис. д.держ.упр.: спец. 25.00.02 "Механізми державного управління". Київ, 2004. 30 с.
23. Махмуд Ахмед Алі Аль-Намрі Екологічна безпека як предмет політики міжнародного співробітництва: автореф. дис. ... к.політ.н.: спец. 23.00.02 "Політичні інститути та процеси". Київ, 2000. 16 с.
24. Мельниченко О. А. Управління структурними зрушеннями: підручник. Харків: Оберіг, 2013. 300 с.
25. Модели и механизмы управления безопасностью. (Серия "Безопасность") / Бурков В. Н., Грацианский Е. В., Дзюбко С. И., Щепкин А. В. Москва: СИНТЕГ, 2001. 160 с.
26. Нестеренко Н. М. Адміністративно-правові засади реалізації екологічної функції держави: автореф. дис. к.ю.н.: спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право". Київ, 2011. 20 с.
27. Основы теории государственного управления: учебное пособие / Ф. И. Шамхалов. Москва: Экономика, 2003. 517 с.
28. Половян О. В. Механізм забезпечення економіко-екологічної безпеки господарських систем: автореф. дис. к.е.н.: спец. 08.02.03 "Організація управління, планування та регулювання економікою". Донецьк, 2005. 20 с.
29. Романко С. М. Екологічна безпека довкілля та людини: поняття, критерії та окремі превентивні заходи забезпечення // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2014. Вип. 34. С. 251–260.
30. Романко С. М. Економіко-правовий механізм забезпечення екологічної безпеки сільськогосподарської продукції: автореф. дис. к.ю.н.: спец. 12.00.06 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право". Київ,

2008. 19 с.

31. Руденко С. В. Екологічна безпека техногенно навантажених урбанізованих еко-систем: автореф. дис. д.т.н.: спец. 21.06.01 "Екологічна безпека". Миколаїв, 2007. 35 с.

32. Рудько Г. І. Екологічна безпека техноприродних геосистем (наукові та методичні основи): автореф. дис. т.н.: спец. 21.06.01 "Екологічна безпека". Сімферополь, 2005. 35 с.

33. Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства: теорія, методологія, практика / [кол. авт.]; за наук. ред. Є. В. Хлобистова. Сімферополь: ИТ "АРИАЛ", 2011. 589 с.

34. Стойко С., Койнова І. Екологічна безпека життєвого середовища в Україні та програма сталого розвитку // Вісник Львівського університету. (Серія "Географічна"). 2013. Вип. 41. С. 303–317.

35. Третьякова І. С. Міжнародна екологічна безпека в умовах глобалізації: автореф. дис. к.е.н.: спец. 08.00.02 "Світове господарство і міжнародні економічні відносини". Донецьк, 2008. 20 с.

36. Хімч О. М. Забезпечення екологічної безпеки адміністративно-правовими заходами, які застосовуються міліцією: автореф. дис. ... к.ю.н.: спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право". Київ, 2005. 16 с.

37. Шкіца Л. Є. Екологічна безпека гірничопромислових комплексів Західного регіону України: автореф. дис. т.н.: спец. 21.06.01 "Екологічна безпека". Івано-Франківськ, 2006. 36 с.

1. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
І. Поточний контроль			
Лекції	17	0	0

	Семінари*	10	5	50
Разом за поточний контроль				50
II. Підсумковий залік*				50
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:
 - поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
 - підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

4 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі;

3 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

2 бали – здобувач поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки;

0 бали – здобувач не знає відповіді на поставлені питання;

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі письмового заліку.

Кожен варіант контрольної роботи складається з трьох питань. Теоретичне питання оцінюється за повнотою відповіді.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 50 балів):

41-50 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

31-40 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в

основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

21-30 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

11-20 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-10 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не розкрив жодного завдання.

Контрольні питання для проведення підсумкового контролю

(диференційований залік)

1. Атмосфера (повітря) як сфера екологічної безпеки.
2. Повноваження Міністерства екології та природних ресурсів України.
3. Гідросфера (поверхневі, ґрунтові та підземні водні ресурси) як сфера екологічної безпеки.
4. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері охорони довкілля.
5. Літосфера (геологічне середовище і надрові ресурси) як сфера екологічної безпеки.
6. Системи екомаркування.
7. Рельєф (територіальний ресурс) як сфера екологічної безпеки.
8. Соціальні норми щодо екологічної безпеки.
9. Педосфера (ґрунтовий покрив і земельні ресурси) як сфера екологічної безпеки.
10. Плата за користування надрами.
11. Фітосфера (рослинний покрив) як сфера екологічної безпеки.
12. Економічні заходи забезпечення охорони довкілля.
13. Зоосфера (тваринний світ) як сфера екологічної безпеки.
14. Ліміти викидів забруднюючих речовин.
15. Соціосфера (людська спільнота) як сфера екологічної безпеки.
16. Відповідальність за порушення водного законодавства.
17. Геофізичні поля Землі і Космосу як сфера екологічної безпеки.
18. Відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин.
19. Проблеми зміни клімату та інші нагальні проблеми у сфері екології.

20. Збір за забруднення довкілля.
21. Екологічна безпека індивіда.
22. Механізм сприяння розвитку "зеленої" економіки.
23. Екологічна безпека суспільства.
24. Адміністративні механізми природокористування та природоохоронної діяльності.
25. Моніторинг екологічної ситуації.
26. Кіотський протокол.
27. Оцінка результатів природоохоронних заходів.
28. Економічні механізми природокористування та природоохоронної діяльності.
29. Міжнародне співробітництво у природоохоронній сфері.
30. Особливості реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні.
31. Заходи з покращання стану атмосфери.
32. Екологічний аудит.
33. Оптимізація використання земельних ресурсів.
34. Екологічна експертиза.
35. Забезпечення збереження живої природи.
36. Державний контроль у сфері охорони довкілля.
37. Зони підвищеної екологічної небезпеки.
38. Основні принципи забезпечення екологічної безпеки.
39. Забруднення при надзвичайних ситуаціях.
40. Екологічна політика держави.
41. Упорядкування використання поверхневих, ґрунтових і підземних водних ресурсів.
42. Соціально-психологічні механізми реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки.
43. Забруднення, пов'язане з утилізацією відходів.
44. Економічні механізми реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки.
45. Хімічні забруднення.
46. Адміністративні механізми реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки.
47. Радіоактивне забруднення повітря та інших природних компонентів.
48. Національна поліція України.
49. Теплове забруднення навколишнього середовища.

50. Інституціональне забезпечення реалізації державної політики у сфері екологічної безпеки.
51. Міжнародні організації, які опікуються проблемами захисту довкілля.
52. Кримінальна відповідальність за порушення в екологічній сфері.
53. Екологічна безпека.
54. Економічний аспект екологічної безпеки.
55. Концепції регулювання взаємовідносин людини і природи.
56. Основні екологічні закони.
57. Сучасний стан навколишнього природного середовища світу.
58. Методи екологічних досліджень.
59. Екологічне право України.
60. Організація служби охорони природи в Україні.
61. Система екологічних стандартів і норм.
62. Екологічний менеджмент.
63. Система екологічної інформації.
64. Методи моніторингу.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не

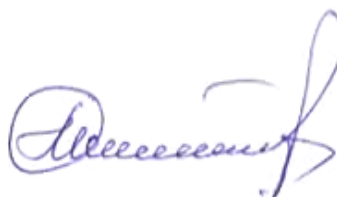
допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Розробник:
завідувач кафедри
публічного адміністрування
у сфері цивільного захисту

Сергій МАЙСТРО